

Κατά τη δεύτερη και τρίτη μέρα των εργασιών του Συνεδρίου διαβάστηκαν ανακοινώσεις που αναφέρονταν στο φιλοσοφικό και παιδαγωγικό περιεχόμενο του έργου του Παπανούτσου. Εκ των ανακοινώσεων αυτών αναφέραμε τις κυριότερες, που είχαν φιλοσοφικό χαρακτήρα:

α) Δ. Ανδριόπουλου, Αισθητική εμπειρία: η κεντρική έννοια στην αισθητική θεωρία του Ε. Παπανούτσου, β) Κ. Παπανικολάου, Ε. Παπανούτσος: Ο φιλόσοφος ο παιδαγώγος, ο άνθρωπος, γ) Λ. Μπενάκη, Η διδασκαλία της φιλοσοφίας στο Αθήναιον, δ) Ε. Παπαδημητρίου, Το ήθος του κριτικού φιλοσόφου και τα όρια της κριτικής φιλοσοφίας, ε) Γ. Αποστολοπούλου, Το πρόβλημα της διαλεκτικής στη φιλοσοφία του Παπανούτσου, στ) Α. Μπαγιόνα, ο Ε. Παπανούτσος και το πρόβλημα της ιστορικής γνώσης και ζ) Π. Νούτσου, ο Ε. Π. Παπανούτσος, ο ιστορικός υλισμός και η Αριστερά.

Εκτός από τους ομιλητές παρακολούθησαν το Συμπόσιο καθηγητές και μέλη του ΔΕΠ από τα άλλα ΑΕΙ, φοιτητές, καθηγητές Μέσης Εκπαίδευσεως και δάσκαλοι. Ο χώρος διεξαγωγής των εργασιών του Συνεδρίου (Ζωσιμαία Ακαδημία) ήταν ο κατάλληλος για την περίπτωση.

Το Συμπόσιο ήταν καλά οργανωμένο, η όλη ατμόσφαιρα εγκάρδια και η διάθεση των πανεπιστημιακών και των άλλων παραγόντων της πόλεως φιλότιμη και ενισχυτική για διάλογο. Αξίζουν συγχαρητήρια στην Οργανωτική Επιτροπή και ιδιαίτερα στον Πρόεδρο καθηγ. κ. Β. Κύρκο. Εύλογα αναμένει κανείς τη δημοσίευση των Πρακτικών του Συμποσίου για να εκτιμηθεί πληρέστερα η επιστημονική προσφορά του Συνεδρίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΚΑΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

(22-26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1985)

Τό Διεθνές Συμπόσιο Αίγαίου γιόρτασε φέτος τής δεκαετία της καθιέρωσης στήν 'Ερμούπολη τής Σύρου. Τό Συμπόσιο έγινε μέ τή συμπαράσταση τοῦ Δήμου Σύρου καί τῶν 'Υπουργείων Αιγαίου, Πολιτισμοῦ καί 'Επιστημῶν. Στίς ανακοινώσεις, πού παρουσιάστηκαν άπό τίς 22 ως τίς 26 Νοεμβρίου, φωτίστηκαν ἄγνωστες πλευρές τῆς ιστορίας τῆς Σύρου καί γενικότερα τῶν νησιών τοῦ Αιγαίου. Στό Συνέδριο πήραν μέρος οἱ 'Ακαδημαϊκοί Σ. Κυδωνιάτης, Κ. Ρωμαϊος, Ι. Παπαδάκης, Κ. 'Αλεξόπουλος, Θ. Διανελίδης, οἱ Καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου Ν. Λιβαδάρας, Κ. Μητσάκης, 'Εμμ. Πρωτοψάλτης, Β. Σφυρόερας, ο Διευθυντής τοῦ 'Ιδρυματος Μακαρίου Γ' Κ. Χατζηστεφάνου, ή Διευθύντρια τοῦ Κ.Ε.Ε.Φ. τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν "Αννα Κελεσίδου, ή όποια παρουσίασε εισήγηση μέ θέμα «'Ο άρχαιος Συριανός φιλόσοφος Φερεκύδης», ο τ. Διευθυντής τοῦ 'Ιστορικοῦ Λεξικοῦ Δ. Κρεκούκιας, ο τ. Διευθυντής τοῦ Κ.Ε.Ε.Φ. τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν Λίνος Μπενάκης, οι λογοτέχνες Γ. Βαλέτας (Πρόεδρος τῆς 'Οργανωτικῆς 'Επιτροπῆς), Κ. Βαλέτας,

Κ. Καραθανάσης, Γ. Καρανικόλας, Φ. Μαιρογιώργης, Γ. Μιχάλης, κ.ἄ., οι ιστορικοί Γ. Μενάρδος, Εύ. Ρόζος, Θ. Μπινίκος, Π. Παρασκευαΐδης και άλλοι είδικοί έρευνητές. Τά θέματα δέν είχαν μόνο θεωρητικό ένδιαφέρον, άλλα άποσκοπούσαν νά συμβάλλουν στή λύση και συγκεκριμένων προβλημάτων (π.χ. 'Απολλώνιο Θέατρο Σύρου, διάσωση τῶν κτισμάτων, έπίδραση τοῦ τουρισμοῦ κ.ἄ.).

ΔΡ ΑΝΝΑ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΥ ΚΕΕΦ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΤΟΠΙΑ (22-23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1985)

Στις 22 και 23 Νοεμβρίου 1985 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στο μεγάλο Αμφιθέατρο της Παντείου Σχολής, φιλοσοφικό και επιστημονικό συμπόσιο που διοργάνωσε το περιοδικό ANTI. Το θέμα του συμποσίου ήταν: «Ουτοπία-Οράματα τελειότητας».

Έγιναν, με τη σειρά που καθόριζε το πρόγραμμα της εκδήλωσης, οι ακόλουθες εισηγήσεις:

1. Βασ. Δρουκόπουλος: «Οι ουτοπικοί και η σημερινή συγκυρία».
2. Keith Taylor: «Μαρξισμός και ουτοπισμός στον 19ο αιώνα».
3. Μιχ. Δημητρίου: «Η εμφάνιση των ουτοπικών στην Ελλάδα. Ιστορικές μαρτυρίες».
4. Μιχ. Χατζηπροκοπίου: «Φεμινισμός και ουτοπία».
5. Barbara Goodwin: «Ουτοπισμός: υποστηρικτές και επικριτές στον 20όν αιώνα».
6. Παναγιώτης Νούτσος: «Για τον ελληνικό 'ουτοπικό σοσιαλισμό'. Όρια, δυνατότητες, προσαρμογές».
7. Thomas Markus, Σαβ. Κονταράτος, Δημ. Φατούρος (στρογγυλό τραπέζι): «Οράματα τελειότητας: επιδράσεις της ουτοπικής σκέψης στην Αρχιτεκτονική από το Μεσαίωνα μέχρι σήμερα».

Αξίζει επίσης να σημειωθεί και η πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση ουτοπικής αρχιτεκτονικής, που οργάνωσε ο καθηγητής Th. Markus και που λειτούργησε τις μέρες του σεμιναρίου στο φουαγιέ της Σχολής.

Γενικά, την επιτυχία του συμποσίου εξασφάλισαν τόσο οι υψηλού επιπέδου εισηγήσεις όσο και οι γόνιμες κριτικές παρεμβάσεις του κοινού.

Η εκδήλωση άρχισε με την ομιλία του κ. Β. Δρουκοπούλου, που έθεσε προς εξέταση μια σειρά από καίρια ζητήματα. Πόσο παλιά είναι η ουτοπική σκέψη, ποια τα γνωρίσματά της και σε τί διαφέρει από το μύθο και το όνειρο; Είναι οι ουτοπίες μόνο δημιουργήματα της φαντασίας και της καθαρής λογικής ή αποτελούν — σε μεγάλο βαθμό — καταγραφές της πραγματικής ανθρώπινης εμπειρίας; Γιατί στην εποχή μας δεν ανθεί ο ουτοπικός στοχασμός; Μήπως αυτό οφείλεται στην απουσία ελπίδας για μια εποικοδομητική και συνάμα ριζική τομή;

Ο κ. Keith Taylor, στη συνέχεια, με την εξαιρετικά συγκροτημένη εισήγησή του καταπίαστηκε με το πρόβλημα των σχέσεων του μαρξισμού με τα σπουδαιότερα ρεύματα της δυτικής πνευματικής παράδοσης. Πλην της ουτοπικής παράδοσης, αποφάνθηκε επί του προκειμένου ο κ. Taylor, ο μαρξισμός συνάπτεται με την επιστημονική σκέψη, το φιλοσοφικό υλισμό, τον ιδεαλισμό, το ρομαντισμό και ακόμη με τη θρησκευτική εσχατολογία και το μεσσιανισμό — θέση που προκάλεσε άλλωστε ιδιαίτερη αίσθηση στο ακροατήριο, γι' αυτό και επακολούθησαν αξιόλογες παρεμβάσεις και αντιπαραθέσεις.